

Verslag ZOA Veldbezoek Uganda

18 oktober t/m 25 oktober 2018

Donderdag 18 oktober 7:45 uur verzamelen we op Schiphol.
Gerrit staat ons al op te wachten en heeft alles tot in de puntjes voorbereid.
We lopen vlug door de douane en dan kunnen we lekker aan de koffie.

19.00 tussenlanding Rwanda

22.00 geland in Entebbe

We worden gastvrij ontvangen in het Victoria hotel

Fantastische reis hebben we gehad onder de niet aflatende zorg van Gerrit.

Gerrit zijn regel arm rijkt dermate ver dat we zelfs in het vliegtuig 2 pizza's kregen van de Crew, het kosten hem wel een extra rondje in het hotel waar de Crew ook zat.

Maar op één of andere manier blijkt iedereen Gerrit te kennen....

Vrijdag 19 oktober

Om 5.30 uur aan het ontbijt en daarna naar de MAF voor een vlucht naar Amudat

Het is een prachtige vlucht over het mooie landschap van Uganda.

We worden in Amudat ontvangen door het ZOA-team en toegesnelde locals. Ook op de compound worden we hartelijk ontvangen en gebriefd.

Na de koffie maken we kennis met 2 functionarissen van de overheid waar we ook informatie kunnen uitwisselen waar met name Piet gretig gebruik van maakt erg onderhoudend allemaal... De District functionaris vertelt dat de honingmarkt een goede business mogelijkheid is voor de omgeving Amudat, maar vertelt ook dat de markt nog niet volledig 'georganiseerd' is, d.w.z. veel handel op de zwarte markt en met Kenia en een gebrek aan market linkages. Sinds de decentralisatie van de overheid en de formatie van het District is de overheid in Amudat veel bezig geweest met het (terug) winnen van het vertrouwen van de bevolking. De lokale overheid werkt o.a. aan marktontwikkeling (van landbouw voor consumptie naar productie) en positieve gedragsverandering. De rol van de overheid blijft echter beperkt, onder andere door een gebrek aan middelen. De droom voor de toekomst is dat de regio/district zich verder kan ontwikkelen en niet op alle score lijstjes onderaan bungelt als minst ontwikkelde regio.

Na een voortreffelijke lunch op de compound gaan we naar de Kalas girls primary kostschool in Amudat, een meisjesschool waar ze ontzettend goed werk doen.

Op deze school krijgen ruim 500 meisjes les, een deel van hen zijn gevlucht van huis voor gedwongen kind huwelijk en meisjesbesnijdenis in de meest extreme vorm. Deze meisjes worden op deze school opgevangen en wonen hier omdat ze verstoten zijn door hun familie en niet meer terug kunnen naar huis. Een deel van de meisjes die hier naar school gaat wordt ondersteund vanuit het ZBA project 'Additional ZBA support to Amudat (2018)' in de vorm van schoolgeld en andere basisbenodigdheden. Vrouwenbesnijdenis is ontzettend pijnlijk. De traditie is diepgeworteld in de cultuur van de Pokot stam in het Noordoosten van Oeganda. Door het gebruik van traditionele, niet steriele messen kan een meisje gemakkelijk infecties of Hiv-aids oplopen en zelfs doodbloeden. De wond wordt nauwelijks verzorgd waardoor verklevingen en littekenweefsel ontstaan. Dat leidt tot ernstige complicaties bij een bevalling.

De meisjes zijn eerst een beetje verlegen maar als het ijs gebroken is zijn ze erg enthousiast en willen alles van ons weten en onze blanke huid aanraken. Vooral Margriet haar blonde haar was een attractie om even aan te voelen.

Een paar oudere meiden waren ook erg enthousiast over de foto's van onze zoon. We brengen ook nog een bezoek aan een kleine bakkerij op de school compound waar een aantal meiden cupcakes

aan het bakken zijn. Als de ingrediënten er zijn worden sommige baksels verkocht in het kleine winkeltje op het school terrein.

Al met al een bezoek een hoogtepunt van de dag.

Na al deze indrukken krijgen we een heerlijk diner op de compound wat overigens verdacht veel op de lunch lijkt.

We overnachten in Guesthouse Silent Night waar net een feest is geweest i.v.m. de opening van een nieuw gedeelte.

Na ons geïnstalleerd te hebben in de kamers drinken we nog wat op het terras waar Gerrit van alles uit de kast (tas) haalt om ons het aan niets te laten ontbreken.

Dit Guesthouse is een luxe onderkomen (voor plaatselijke begrippen) de douche bestaat uit een bak met regenwater die we over ons heen kunnen gooien en het toilet spoel je met het rest water door.

Zaterdag 20 oktober

Vanmorgen ontbijt op de compound en daarna een bezoek aan de veemarkt een bijzondere ervaring. Ook komen we langs een timmerman die bedden maakt.

Na de veemarkt bezoeken we de Kakres groep Kanyangareng (behind the river) deze groep mensen doen ontzettend hun best om in hun levensonderhoud te voorzien. De mensen zijn enorm trots op hun resultaten en zijn ZOA dankbaar voor het support.

De techneuten onder ons zien wel een aantal zaken waar we de boeren nog mee kunnen helpen.

Het is lastig om het water uit de rivier op het land te krijgen onder andere door het hoogteverschil. We bespreken het idee om watertanks op de top van de heuvel te zetten en die te vullen door Solarpompen. Het voordeel is dat je met een relatief simpele pomp de tanks kan vullen en ook waterdruk hebt als de zon niet schijnt. Naast de bestaande solar pomp die de groep eerder heeft gekregen van ZOA onder het door ZBA gesteunde 'Bees and Horticulture' project, heeft de groep met de eerste winsten zelf een generator gekocht om meer water te kunnen pompen. Het is enerzijds mooi dat de groep initiatief heeft getoond en zelf wil investeren, het zou mooi zijn als dit op een duurzame manier (zowel lettend op het milieu als op de beschikbare middelen) kan. De boer geeft ook aan erg geholpen te zijn met een handtractor, waardoor de groep de markt makkelijk en snel kan bereiken. Een deel van de opbrengst van de verkopen wordt apart gehouden als een spaarpot wat gebruikt kan worden voor de groep als onderhoud nodig is. Dit zorgt ook voor toenemend 'eigenaarschap'.

Sinds 2014 is er veel veranderd. Voorheen ging bijna geen van de kinderen naar school, maar door de goede opbrengst is het makkelijker geworden om kinderen naar school te laten gaan en kan men (meer) gevarieerd voedsel eten. De uitdaging die groep op dit moment ervaart zijn de dieren die de akkers betreden en de oogst kapot maken of opeten (o.a. geiten, apen). Men probeert dit tegen te gaan door middel van een 'natuurlijk' hek.

Na de lunch gaan we naar een ander Livelihood project; de Louta farmer group. Bij deze groep boeren kunnen we ook zien hoe goed het programma, waarin de lokale bevolking leert om landbouw te bedrijven (voorheen ondenkbaar voor deze veehouders), werkt. De boer vertelt een mooi verhaal, hij was vroeger een krijger die veel geweld gebruikte om aan zijn vee te komen. Maar op gegeven moment werden zijn wapens door de overheid in beslag genomen. Toen kwam hij in contact met ZOA en is hij mee gaan doen met een landbouw programma. Zijn omgeving verklaarde hem voor gek en zei dat hij geen man was, ondanks dat zette hij door en heeft nu een grote akker waar veel groente en suikerriet verbouwd wordt. Nu komen anderen bij hem het vak leren, en runt hij een soort model boerderij. Ook deze boer benadrukt het belang van market linkages en het voordeel wat de groep ondervindt van de handtractor. Hij vertelde ook dat door deze nieuwe inkomstenbron zijn levensstandaard omhoog is gegaan. Binnen 5 jaar kan zijn gezin in echte bedden slapen i.p.v. op de grond, kunnen zijn kinderen naar school en heeft zijn lemen hutje elektriciteit. Ondanks de support, blijft watertoevoer is een uitdaging voor de groep. Verder blijft Paul (ZOA's project coördinator) diversificatie benadrukken, om uitputting van de grond tegen te gaan. In de toekomst wil de groep graag meer land kopen en ook mango, sinaasappel en avocado bomen planten.

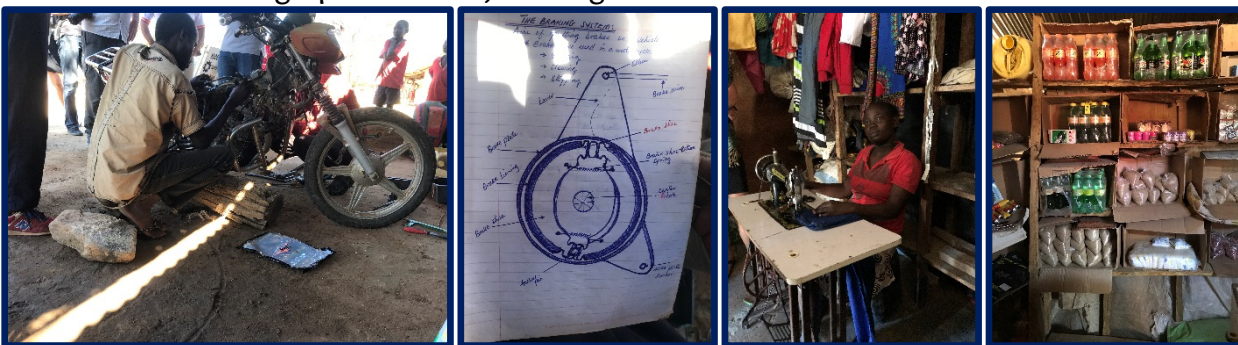

Na dit indrukwekkende verhaal gaan we maar Sola Chemakai een drinkplaats voor het vee. Dit meertje is ook aangelegd door een hulpprogramma. We ontmoeten daar een groep herders, jongens van tussen de 7 en 12 jaar. In het meertje zitten krokodillen dus we kunnen niet zwemmen. Weer terug op de compound staat het diner alweer klaar.

Zondag 21 oktober

Na een nachtrust in het Guesthouse waar we inmiddels al beginnen te wennen breekt de zondag aan met een stralende dag, Als we bij de ZOA hebben ontbeten gaan we voor de kerk nog een shop bezoeken die met hulp van ZOA een motorfiets reparatiewerkplaats is begonnen. De man vertelt dat het moeilijk is om aan de juiste materialen te komen vanwege de lange afstanden. We verbazen ons hoe de mensen hier zich kunnen redden met de beperkte gereedschappen en onderdelen die ze hebben. Verder bezoeken wij ook een jonge vrouw die door ZOA geholpen is om een klein kledingreparatie zaakje te beginnen.

Hierna gaan we naar de kerk, wat een belevenis is dit zeg en ontroerend om te merken hoe God werkt door alle culturen en grenzen heen.

Hartverwarmend hoe welkom we zijn.

We worden uitgenodigd om voorin te gaan zitten maar om alles goed te kunnen zien gaan Margriet en ik iets meer achterin zitten maar het duurt niet lang of de bank zit zo vol dat ik bijna van het randje word geduwd steeds meer kinderen kruipen ertussen.

Het is een uitbundige dienst die de hele dag duurt, ook wij hebben een bijdrage geleverd door een lied te zingen.

Na een uur of 2 houden wij het voor gezien en vertrekken naar een groep die geholpen is met een Bee Keeping project onderweg picknicken we met pannenkoeken en wentelteefjes. Mooi om te zien hoe goed dit Bee Keeping project werkt en hoe dit bijdraagt om de mensen zelfstandig hun levensomstandigheden te verbeteren. De groep is enthousiast en vertelt dat ze nu zien dat beekeeping niet alleen nuttig is voor honingopbrengst, maar dat de bijproducten zoals wax ook bruikbaar zijn. De groep hoopt verder te groeien in de toekomst. Uitdagingen voor de groep zijn de honeybadger, een soort das, die de bijenkorven open breekt en de honing opeet. De das urineert in de korf waardoor bijen de korf vaak niet nog een keer koloniseren (de urine trekt in het hout wat een voor de bijen onaantrekkelijke geur verspreidt). Er is al wat gedaan om de dassen weg te houden, en er werd gesproken dat een aanpassing aan de korven (bijv. sloten) zou kunnen helpen. Het is mooi dat ook vrouwen deel uitmaken van de groep, voorheen werd beekeeping gezien als iets wat alleen mannen konden/mochten doen.

Hierna gaan we de lange weg weer terug om Rebecca te bezoeken. Deze vrouw was vroeger een vooraanstaande vrouw die haar geld verdiende met meisjes besnijdenissen. Ook haar eigen dochter had ze onderworpen aan deze afschuwelijke traditie. De meisjes worden besneden o.a. omdat ze dan als ze uitgehuwelijkt worden, meer waard zijn, meer koeien opleveren. Ook haar eigen dochter had ze onderworpen aan deze afschuwelijke traditie, Rebecca weet als geen ander wat de gevolgen zijn, haar dochter is doorgebloed toen ze aan het bevallen was van haar kind. Rebecca heeft nu de zorg over haar 5 kleinkinderen.

Maar door dit drama is er ook iets goeds gebeurd. Deze vrouw, moeder, is gaan nadenken waar ze mee bezig was en door een kerkdienst waar ze bij was heeft ze het roer om gegooid.

Ze is gestopt met deze praktijken.

Dat betekende wel dat meteen al haar inkomsten en haar status kwijt is.

Met hulp van ZOA heeft zij een aantal bijen kassen gekregen om een nieuw bestaan op te bouwen. Dat is een hard leven, haar hutje is in brand gestoken, waarschijnlijk door de dorpsgenoten die haar nu verstoten omdat ze gestopt is met de besnijdenissen.

Wat een ellende voor deze vrouw 70 jaar die ook nog eens voor haar 5 kleinkinderen moet zorgen nu haar dochter overleden is. De leeftijd van de kinderen varieert tussen 1,5 en 14 jaar....

Het probleem is op dit moment dat de bijen kassen geen bijenvolken heeft en ze dus ook geen inkomsten genereert. Er worden afspraken gemaakt hoe zij verder geholpen kunnen worden met Rob. Rob is met ons mee vanuit zijn kennis en job van bijen en honing.

En op discrete manier stopt een van ons de vrouw nog een bedragje toe waar ze de komende tijd van kunnen leven naast de maandelijkse bijdrage die ze van ZOA krijgt.

Vanavond is er een Goat Roast georganiseerd, de geit is vanmorgen in ons bij zijn geslacht.

Er komt ook een plaatselijke dansgroep om op te treden.

Ik heb wat moeite met omschakelen van de schrijnde armoede van vrouw met haar kleinkinderen die lusteloos van de honger om het hutje heen hingen en de feestelijke maaltijd die wij nu krijgen. Mijn eetlust totaal verdwenen ook de uitbundige springdans waar we voor uitgenodigd worden brengt daar geen verandering in.

De dansgroep heeft ook nog spullen die ze willen verkopen kettingen, rokjes en sjaals.

Na deze drukke dag komen we laat in het Guesthouse aan.

Maar Gerrit heeft nog een paar biertjes geregeld waarmee we de dag mee kunnen evalueren.

We bereiden het gesprek met de staf van ZOA voor waarin we mogelijke oplossingen en plannen willen bespreken.

Maandag 22 oktober

We ontbijten op de compound en hebben aansluitend een weekopening van de ZOA.

Hierna gaan we op weg naar de Nakipom of wel Jan Bos school, we worden daar rondgeleid en de hele gemeenschap wordt opgetrommeld de mensen zijn er enthousiast dat wij er zijn. De school is gesteund met de bouw van 2 klaslokalen, een waterpomp en een regenwateropvangsysteem. We gaan al zingend en dansend de waterpomp bekijken. Daarna gaan we terug en overhandigen de meegebrachte spullen, ballen, stiften, stickervellen en een enorme pan. We worden hartelijk bedankt en krijgen allemaal cadeaus terug, kleden, kettingen enz.

We mogen nog een hutendorpje bekijken vlakbij de Nakipon school. Hierna vertrekken we en hebben onderweg weer een picknick met het bekende menu.

Het is een lange weg met veel kuilen en hobbels. Als we terug in Amudat zijn bezoeken we een timmerman die hives maakt en bespreken met hem de mogelijkheid dat hij hives aan ZOA gaat leveren.

Karel en ik lopen ook nog even bij de buurman binnen die Smit is en vragen of hij scharnieren en slotjes kan leveren voor de hives. We komen erachter dat hij teleurgesteld is in ZOA omdat ZOA het werk buiten Amudat uitbesteed. Dit is een punt wat we moeten bespreken.

Aantekening/feedback: ZOA ondersteunt lokale initiatieven en erkent het belang van lokale marktonwikkeling en versteviging. Tegelijkertijd heeft ZOA een zogenaamde 'Inkoop beleid', wat betekent dat als we aan (grote) aankoop gaan doen, we dit aankondigen via publieke kanalen (een tender plaatsen). Elke bedrijf/elke ondernemer kan een offerte schrijven en de offerte die de beste prijs/kwaliteit verhouding kan aanbieden wordt geselecteerd (offertes worden door een zogenaamd 'inkoopcomité' gescoord, waarna de aanbieder die de beste score haalt wordt geselecteerd). Dit beleid is belangrijk om voortrekken van bepaalde ondernemers te voorkomen en een eerlijk en transparant beleid te hebben.

Karel en ik wandelen door Amudat om de rest van de groep te zoeken en komen langs een kroeg waar ik een biljart hoor. We lopen even naar binnen en inderdaad staat er een grote aftandse pooltafel op een paar stenen.

Hier hangen een stuk of 10 jonge gasten rond die blijkbaar de hele dag niks te doen hebben. Alcoholmisbruik blijkt in zelfs in deze armoede een groot probleem te zijn.

Je kunt hier ook voetbal kijken en we worden uitgenodigd voor vanavond, we denken er nog even over na....

Als we doorlopen vinden we de rest die bij een shop zijn van WimRob die gespecialiseerd is in bijen producten ook hier zien we hives staan maar die zijn naar mijn mening van een mindere kwaliteit.

We lopen nog even met z'n allen door het dorp waar we echt een bezienswaardigheid zijn de mensen zien hier niet vaak blanken.

Na weer een lekker diner komen de kralen-dames nog een nalevering brengen.

Na het eten hebben we nog beekeeping demonstratie waarbij een Hive wordt geopend Bijzonder hoe dat werkt met bijen. Voor Karel een beetje pijnlijk want die werd in zijn neus gestoken.

Terug bij het Guesthouse hebben we een vergadering met het ZOA-team over onze ervaring en aanbevelingen.

Dinsdag 23 oktober

Dinsdag, we ontbijten weer op de compound en dat is het tijd voor afscheidt nemen van de ZOA-staf.

We horen het MAF-vliegtuig al aankomen dus springen in de jeeps die ons naar the strip brengen om naar Gulu te vliegen.

Na een prachtige vlucht stappen we over in een busje voor een rit van 3 uur waar we van alles te zien hebben drukke dorpjes met heel veel kinderen en het laatste stuk door een reservaat met heel veel wild.

We komen aan in onze Lodge, snel de spullen naar de kamer en lunchen waarna we een boottocht maken over de Nijl. We zien heel veel wild in en om de Nijl o.a. Nijlpaarden en krokodillen.

Na deze tocht gaan nog een aantal van ons een avond safari maken maar ik ga met Karel en Jenine en Margriet naar het zwembad om even lekker te relaxen en een cocktail te nemen.

Als de safari groep terug is zijn ze heel opgetogen over alle leeuwen die ze gezien hebben.

We genieten van een heerlijk diner en na afloop is het "Bonte avond" met als afsluiting een verassing voor Gerrit olé olé olé.....

Woensdag 24 oktober

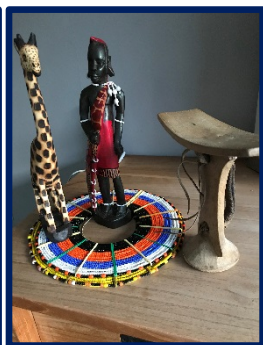
De laatste dag begint al weer, we moeten 5.30 op 6.00 uur weg met een safari jeep om een ochtend safari te doen. Wat een fantastische ervaring is dat zeg we zien zo'n beetje alle wild en niet en niet zo beetje ook, wat een prachtige natuur zeg!

Als we terug zijn terug zijn even een snelle brunch en dan inpakken en wegwezen.
 We hebben een lange autorit voor de boeg over slechte wegen dus wordt het een vermoeiende rit.
 Onderweg maken we nog een stop bij de enorme waterval aan het begin van de Nijl.
 Hoe verder we komen hoe drukker het op de weg wordt en hoe groter de dorpen.

Uiteindelijk komen we aan in Kampala wat een chaos is dit hier, gelukkig weet Chris onze chauffeur zijn bus overal tussen te wurmen zodat we ruim op tijd bij het vliegveld aankomen.
 Gelukkig hebben we nog tijd om nog een diner in een restaurant te nuttigen voor dat we in het vliegtuig stappen.
 Gerrit heeft tijdens het eten nog voor iedereen een persoonlijk speech gemaakt wat we allemaal erg mooi vinden.

Dan is het tijd om in te stappen en weer terug naar Nederland te gaan.
 De vlucht is voorspoedig en we komen mooi op tijd in Amsterdam aan.
 Dan is het tijd voor afscheid altijd een raar moment als je elkaar binnen een week zo goed hebt leren kennen en zoveel met elkaar hebt meegemaakt.
 Mijn hoofd zit vol met beelden en indrukken waar ik voorlopig mee bezig ben omdat een plekje te geven.

Het was een geweldige reis met een prima gezelschap!
 Dankbaar dat ik dit heb mogen meemaken.

Met vriendelijke groet,

Sander van Stenis